Kőszeg, 1903. augusztus hó 9-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk, Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

XXIII. évfolyam. | Felelős szerkesztő: FEIGL GYULA. | 32. szám.

X. Pius pápa.

A katholikus egyháznak látható feje, a pápa, megáldotta már a népet. Az egyház nem soká maradt fej nélkül, mert ime X. Pius pápa elfoglalta a pápai trónt.

A bibornokok konklávéjából aránylag rövid idő alatt a velencei patriarcha került ki, mint megválasztott pápa; épen ő, aki annyira lehetetlennek tartotta megválasztatását, hogy menettérti jegygyel utazott Velencéből Rómába; épen ő, aki szabadkozva vonakodott elfoglalni a pápai trónt, melyért mások erosen versengtek.

Üdvözöljük X. Pius pápa Ő szentségét, kire millió s millió katholikus reménykedve tekint föl; kire az egész művelt világ figyelemmel és érdeklődéssel tekint!

Adjon a Mindenható Ő szentségének erőt és egészséget, hogy kormányzatát minél jobban érvényesithesse és megerősithesse a béke és szeretet elveit nemcsak a millió és millió katholikusban, hanem közvetve az egész emberiségben.

Ma ünnepeljük a Jézus szent szive templomában a pápa, X. Pius Ő szentségének megválasztatását ünnepélyes Te Deum-mal, dicsérve az Urat, akinek bölcs akarata emelte Velence patriarcháját a pápai méltóságra.

Sok millió ember fohászához csatlakozva azt kivánjuk mi is az uj pápának, hogy: Isten áldása legyen vele!

Jó egészséget!

A fő az egészség: ezt mindnyájan jól tudjuk, és azért ha valakinek jót akarunk kivánni, *jó egészséget* kivánunk.

No de nem elég ám, csak kivánni és a kivánságot köszönettel viszonozni: *tenni* kell, *cselekedni* kell, hogy a kivánságoknak eredménye is legyen!

Hogy mit kell tenni? s mit kell cselekedni? — Azt, ami egészségellenes, meg kell szüntetni; azt pedig ami az egészséget elömozditja, létesiteni kell, mert különben vétünk önmagunk ellen, elidegenitünk innen mindenkit, a ki a jó egészséget megtartani vagy megszerezni akarja.

Ha ugy maradunk, amint most vagyunk: akkor *jó egészséget* kivánnak nekünk és itt hagynak bennünket mindazok, akiket foglalkozásuk ide nem köt.

Különösen a folyó évben óriási arányban betegednek meg a gyermekek ragályos betegségekben, melyek szomoru eredménye a halálozási statisztikában nyilvánul.

Szinte érthetetlennek látszik, hogy nálunk, ahol egészséges szép a vidék, ózondús a levegő, — mégis annyi a megbetegedés.

Akarva — nem akarva valami összeköttetést kell sejtenünk városunk népesedésének stagnációja és a sok gyermekbetegség közt.

Ha egy félszázadra visszapillantunk, szomoruan tapasztaljuk, hogy Kőszeg városnak népessége 50 év alatt 6000 lélekről *csak* 7000 lélekre emelkedett. Mi lehet ennek oka?

Bizonyára nem a bevándorlás hiánya, mert évenkint történtek letelepedések, a vasut kiépitése fokozta a forgalmat, három gyár is létesült itt: tehát a szaporodás elmaradása, jobban mondva felette cekély aránya, *másban* keresendő.

Ez a *más* — a jó egészség hiánya. Csak ez lehet, semmi más!

Akik itt születnek, azoknak nagy része nem életképes s igy a népszámlálás évére igen csekély aránya a születetteknek vehető számba, mert a többi — már nem él!

Ezért nem szaporodunk népességben ugy, mint más városok.

Megdöbbentő dolog, de igaz!

De mért van ez igy? Mi az oka?

Hiányzik a jó egészség, de nem azért, mert a város fekvése s éghajlata vagy levegője nem volna jó, — hanem azért, mert mi, a város lakossága, semmi gondot sem forditunk az egészség ápolására, sőt megrontjuk azt a jót, egészségre kedvezőt, amit a természet nyujt.

Kőszegnek kitünő a levegője, egészséges a fekvése, a természet áldásai jó egészséget adhatnak: de mi ezzel nem törődünk, — rontjuk a levegőt rossz és hiányos csatornázással, — a köztisztaság fumigálásával és az egészségi követelmények mellőzésével.

Különösen két dolog szerepel az egészség megrontásában: az iszákosság, és a tisztátalanság.

Az iszákos ember gyermekei rendszerint már betegen jönnek a világra és nem képesek a kór támadásait leküzdeni. Ez az egyik oka a gyermekek pusztulásának.

A tisztátalanság megfertőzi a levegőt és elömozditja a ragályok terjedését.

Ha igy folytatjuk, akkor száz év mulva sem lesz emelkedés a lakosság létszámában, s ez azt jelenti, hogy folytonosan csak a temető nagyobbitására kell majd gondolni.

A város utcáit és köztereit meglehetős tisztaságban tartják ugyan, de ha az ember a házak udvaraiba lép, ijesztő képeit a piszkosságnak lehet ott látni. Ezekben az udvarokban tanyáznak a betegségek csirái.

Aztán meg, járvány idején, uton-utfélen ta-

Tárca.

Régi polgáraink.

Közli: S. M.

(8. folytatás.)

Az 1796. évben felvettek:

Engel Pál, könyköto, Pápista, Sopronyi fiu.

Rátz Mihály, Tobak Fabricans, Lutheránus Sopronyi fiu.

Pettig Josef, Horváth Varga, Vass Vármegyében levő Rohoncz Mezző Városbul eredendő Pápista.

Eberhardt Pál, Lutheránus Markleuthen nevezetü helységbül való Kártya Fabricans.

Pomp Antal, Tischlér, Pápista Silesiai Troppai helységbül való.

Heiland Ferenc, Pápista, Kalapos.

Repsch Mihály, Ötvös, Pápista, Bécsi fiu.

Horváth János, Magyar Szabó, Seregélházi fiu, Pápista.

Grosbaur Mihály, Fouros, Pápista.

Schneider Vincentz, Pilgerstorfi fiu, Pék.

Opitz Károly, Kertész, idevaló fiu, Pápista.

Schuch Benedek, Kereskedő, Pápista.

Lakner János, Németh Szabó, Pápista.

Marton Mihály, Posztós, Lutheranus.

Friebirth Gottfried, idevaló fiu, Lutheranus, Posztós.

Röck Josef, idevaló fiu, Szitás, Luthránus.

Heimbach Mihály, idevaló fiu, Pápista, óra Csináló.

Az 1797. évben.

Flamisch Mátyás, Posztós, idevaló fiu Lutheranus.

Mora Mihály, idevaló fiu, Pápista, irástudó, Csizmadia.

Neupaur Ignátz, idevalo fiu, Pápista, Csizmazia, irástudó.

Karlovits Mihály, idevaló fiu, Pápista, Kereskedő.

Gamauf Mihály, Fóros, Lutheranus, idevaló fiu.

Mischinger János, idevaló fiu, Pápista, Posztós.

Mecsery István, idevaló, irástudó, Evangelicus, Nemes.

Nemes Szabó László, Pápista, irástudó feleséges.

Háry Josef, Pápista.

Pavlitsek Daniel, idevaló fiu, irástudó, Evangelicus.

Kappel Josef, Kapás, Lutheranus.

Halper György, idevaló fiu, Pápista, Kapás.

Schwartz József, Pápista, Kapás.

Schildhauer János, Pápista, idavaló fiu, irástudó.

Landvehr Fridrich, Lakatos, Darmstadi fiu, pápista.

Frühbért Márton, Kapás, idevaló fiu, Lutheranus.

Kauffmann Samu, Landkotsis, idevaló fiu, Lutheranus.

Paulits Josef, idevaló fiu, Ács, Pápista.

Gebhart Antal Csemetérül, ezen Vass Vármegyében levő helységbül származott tanult Mészáros, irást tudó, Lutheranus.

Schneiderhaincz Christian, Leiptzig nevü helységbül való nyeregjátó Pápista, irást tudó.

Krugh István, idevaló fiu, Városi Caucellista, Pápista, irást tudó.

Kharner Samu, idevaló fiu, Lutheranus, Mészáros, irást tudó.

Lakner János, Holzschlag nevü helységbül való szabó, Evangelicus.

Vagner Josef, Pántlika kereskedő, Breutenfeld nevezetü Ausztriai Helységbül való Pápista.

Hamerschmied János, idevaló fiu, Lutheranus, irást tudó, Posztós.

Pichler Mátyás, Leibnitzi Stener Országi fiu, Pápista, Puska Csináló.

Glatz Máttyás, idevaló fiu, Evangelicus, Posztós,

Rabold István, idevaló fiu, Posztós, Evangelikus, irást tudó.

Saufnauer Mihály, idevaló fiu, Varga Mesterember, Lutheranus, irást tudó.

Szampt György, idevaló fiu, Evangelicus, irást tudó, Pék.

Lehuhard Josef, Üveges Mester, Soprony Vármegyei Matterstorf nevezetü Helységbül való fiu, Pápista, irást tudó.

Lehrbaum János, Puska Csináló, idevaló Civisnek fia, Pápista.

Az 1798. évben.

Lagler Márton, Fouros. ezen Vass Vármegyében levő Rohr nevezetü Helységbül származott Pápista.

Tarnik Ferenc, Németh Szabó, Mester. idevaló fiu, pápista.

Dekelman János, Kholhofer János, Rosner Mihály, Kik János, Kasper István és Edler István idevaló Kapások.

Palko Mihály, Herényi, Vass Vármegyei fiu, Pápista Magyar Szabó Mesterember.

Auguszt György és Pirger György itt való fiak, Pápista. Fourosok.

Forster Ferenc, Pápista, Pozsonyi fiu, Irástudó, Hajpor és keményitő csináló.

Vosotzky János, idevaló fiu, Pápista, Csizmazia, irást tudó.

Falvay János, idevaló fiu, Lutheranus, irástudó.

Rátz Ferenc, idevaló fiu, Pápista kalapos irástudó.

Rátz István, idevaló fiu, kalapos irástudó.

Katzdobler József, Auerbach Boverai Helységbül való Pápista, Varga Mesterember

lálkozik az ember beteg gyermekekkel, akik az utcán játszadozva terjesztik a ragályt.

Igy nem lehet maradni!

Kötelesség a jó egészség érdekében mindent megtenni. Elhibázott dolog titkolózni, hogy az idegenek el ne ijeszteassenek; nincs mit titkolózni azzal, hogy törődünk az egészség ügyével, mert *csak az* eredményezhet megnyugvást.

Törődjünk hát az egészség ügyével, mert ha nem tesszük, kötelességet mulasztunk el!

Tegyük meg mindazokat az intézkedéseket, melyek megakadályozzák az egészség megrontását!

Igyekezzünk elérni azt, hogy tényleg jó egészség legyen nálunk!

Hogy micsoda intézkedéseket tegyünk, — azt már néhány szóval jeleztem, de nem tartózkodom részletesen is kifejteni.

Először akadályozzuk meg az iszákosságot, ami társadalmi és rendőrhatósági uton érhető el.

Azután igyekezzünk a házak belsőségein tisztaságot teremteni. A köztisztasági és az építési szabályrendeletek intézkedései a hatóságnak lehetővé teszik e téren a beavatkozást, az egészségügyi törvények pedig kötelezőleg irják elő. Tegyük félre a rosszul alkalmazott kiméletet, ha az egészségről, az életről van szó. A hatóság tartson többször razziát az udvarokon és a közegészség követelményeinek szerezzen érvényt.

Azért, mert az operáció fájdalmas, nem szabad az élet megmentéséről lemondani.

De ez mind inkább részletkérdés.

Egy nagyon fontos és általános követelmény van még hátra és ez: a város rendes csatornázása.

Bármenynyire fázunk ettől a dologtól, mert költséges; bármenynyire huzódozunk tőle, mert inproduktiv befektetésnek tekintjük: el nem tudjuk kerülni és látható határidőn belül kénytelenek leszünk egy rendszeres csatornázást létesiteni.

A közhangulat maga is szükségesnek tartja, de félünk a költségektől, melyek csak megterhelést jelentenek — állitólag — minden ellenérték nélkül.

Ebben óriási tévedés van. A csatornázásra forditott kiadás *nem* inproduktiv!

Ha a csatornázás a köztisztaságot előmozditja; ha a csatornázás a közegészségre káros anyagokat eltávolitja, ha a csatornázással a levegő megrontása megakadályoztatik: akkor a csatornázás *nem* inproduktiv. Már pedig azt senki sem vonja kétségbe, hogy rendszeres csatornázás a köztisztaságot, a közegészségügyet előmozditja; ezzel egyuttal a halandóság csökkentése kapcsolatban áll, ami életek mentését jelenti: életek megtartása pedig emberileg produktiv, sőt nagyon is produktiv.

Az emberek élete csak felér néhány százalék pótadó többlettel? — Képzelhető-e oly kalmár lélek, aki az életet pótadó százalékok szerint becsüli? —

Az élet minden, az élet fönntartója pedig az egészség. Megszivlelendő tehát, amit a jó egészség érdekében fölhoztam, mert ha egészségünkkel nem törődünk, — akkor aztán — — jó egészséget!

S.

Ifjuságunk Rákóczy-ünnepélye.

Rég nem látott az öreg „Mulató“ terme annyi és ily lelkes közönséget, mint a milyen mult vasárnap este szorongott a sürü széksorokon. Az arany ifjuságunk bemutatója volt azon este, és az ifjuság e bemutatója, mely hős Rákóczy Ferenc emléknek jeligéje alatt az ifjúi szivekben gyökeredző igaz és hamisitatlan hazafiság kifejezése volt, jólesö örömmel és lelkesedéssel töltötte el mindnyájunk szivét. Ilyennek szeretjük a magyar ifjuságot, a melynek lelkében még vannak magasztos ideálok, dicséretes felbuzdulások, a nemzeti eszmékért lelkesedő készség és akarat. Jól esett látnunk azt a lázas és mégis meggondolt készülődést, a nemes eszmesugalta szorgalmat, amely a szép gondolatot méltó alakban akarta kifejezésre juttatni; és jól esett látnunk, hogy társadalmunk egyik-másik tagja készséggel kezet fogott az ifjusággal, hogy a sikert saját közreműködésével is előmozditsa. S hogy e siker szép, kedves és lélekemelő volt, annak legszebb tanubizonysága az a nagy és lelkes közönség, amely elismerésének hőséges kifejezést adott egész este, a szépen megválogatott műsor minden egyes száma után, megtapsolván és zajos éljenzéssel honorálván minden egyes szereplót.

Megnyitóul az ifjusági zenekar mutatta be készültségét Kéler Bélának „Rákóczy“-nyitányával; a nehéz művet *Pados* Rezső tanitójelölt tanitotta be, s a zenekar zajos sikert ért el vele. Utána dr. *Szemző* Sándor, ügyvéd mondott magas szárnyalásu, szép nyelven és tüzes hazafisággal előadott alkalmi beszédet általános és élénk köztetszéstől kisérve. Majd *Kiss* József fögimnáziumi tanuló lépett a dobogóra, hogy elszavalja Várady Abrányinak „Rákóczy-Rodostón“ cimü gyönyörü melodrámáját, melyet *Schiefer* Lujza urhölgy cimbalmon, *Kárpáti* Sándor polg. isk. tanár zongorán és *Pados* Rezső gordonkán kisért. A szavalat igen szép volt, nemkülönben a preciz kiséret, s az egész előadást a közönség lelkesen megéljenezte. *Jámbrits* Lajos kuruc-nótáit meg is kellett ismételni; a szépen előadott nótákat *Pohl* Elza urhölgy kisérte dicséretes, finom diszkrécióval, valamint az ifjusági zenekarnak négy tagja is. Az énekkarnak jól betanitott s ügyesen előadott kurucdalai, és *Farkas* Győzőnek szavalata szintén zajos tetszést arattak. A mindenképen kitünően sikerült estélyt az ifjusági zenekar zárta be az örökké szép és lelkesitő Rákóczy-indulóval.

Ami ezután történt, az már báli krónikába tartozik. Az ünnepély emelkedett hangulata hatással volt az estély folytatására is, mert ugy a kerti tánc, mint a hüvösre vált órákban annak folytatása a nagyteremben, szünni nem akaró animóval egyre tartott, mig a hajnali órák szét nem rebbentették a vigadókat. A báli tudósitó statisztikája zsufolt teremről, 74 s 68 páros, kettős csoportu négyesekről s körülbelül 250 korona tiszta jövedelemről számol be.

Hanem mindezen számoknál ékesebben beszél az a lelkes hangulat, mely az itju sziveket és szivecskéket még most is uralja. Arany ifjuságunk önérzettel, büszkeséggel tekinthet vissza nemes intencióból származott s jól végzett munkájára. S mi viszont büszkeséggel tekintünk ez itju seregre, mely ma, a sok léhaság korában ily szép és dicséretes dologra adta fejét s e dolgát igy végezte. Üdvözlöm, szivemből üdvözlöm aranyifjuságunkat: „Csak tovább ezen az uton! A hazafiság utja széles országut; sokan, mindnyájan elférünk rajta. Hát csak tovább, előre!“ (*K.*)

Városi ügyek.

Városi közgyülés.

A város képviselőtestülete folyó hó 6-án délután tartotta rendes havi közgyülését.

Polgármester a közgyülést délután három órakor megnyitván a jegyzőkönyv hitelesitésére Kincs István, Pröhle Henrik, Bajcs Mihály, Róth Sándor és Szova Ferenc képviselőket kéri kiküldeni.

A képviselőtestület az inditvány elfogadásával nevezett képviselőket a hitelesitésre kiküldi.

Ezután polgármester három rendkivüli tárgyat jelent be, melyek a napirend szétküldése után érkeztek, kérve azoknak napirendre kitüzését. A képviselőtestület ily értelemben határozott is.

A napirend előtt polgármester előadja, hogy XIII. Leo pápa Ő szentsége elhunyta alkalmából a katholikus világ nagy gyászának a város, mint katholikus kegyur, is kifejezést adott, nevezetesen, hogy a polgármester a város közönsége nevében a megyés püspök urnál részvétlátogatást tett. A képviselőtestület a polgármester ezen bejelentését helyeslőleg tudomásul vette.

A napirendre áttérve a képviselőtestület gyors ütemben tárgyalta le a tárgyakat.

A legtöbb adófizetők névjegyzékének kiigazitására a képviselőtestület dr. Stür Lajos elnöklete alatt Freyberger Sándor és Lauringer János városi képviselőket küldte ki.

A földmivelésügyi miniszter leirata folytán a képviselőtestület elrendelte, hogy a városi állatorvosi állásra ujból pályázat hirdettessék az eddigi illetményekkel.

A belügyminiszter leirata folytán a kávémérés ipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletet a rendőri zárórákról szóló szabályrendelettel összhangba hozván a képviselőtestület a kávémérés ipari szabályrendelet 7. §-át akkép módositotta, hogy az illető ipar éjjeli 2 óráig gyakorolható.

Tudomásul vette a képviselőtestület a földmivelésügyi miniszter leiratát, melyszerint a vizvezetéki és csatornázási terveket a minisztérium dijtalanul készíti el, ha az előmunkálatok költségeit és a dologi kiadásokat a város végezteti; egyuttal utasittatott a tanács, hogy a csatornázás kérdését tanulmányozza s annak idején javaslatát beterjessze.

A csorda utcai vámház lebontása, s a teleknek eladása tárgyában a képviselőtestület kimondotta, hogy a szeptember 3-án illetve 4-én tartandó közgyülésében fog határozni, mert a törvényben megkivánt abszolut szavazat többség nem volt együtt.

A tanács javaslatára a képviselőtestület a mezőgazdasági, hegyi, közegészségi és szépészeti alapok cimén kezelt összegeket a megtelelő városi szükségletek fedezésére rendeli fordittatni, ugy amint azt a mezőrendőri és közegészségügyi törvény előirja. Ezen összegeknek alapként való kezelése tévedésen alapult és törvényellenes volt.

Tiszti ügyész által beterjesztett kisebb bérszerződéseket a képviselőtestület jóváhagyta.

A tanács javaslatára elhatározta a képviselőtestület, hogy a város egyik földbérlője ellen a hátralékos bér per utján behajtassék, de mégis halasztást adott f. é. augusztus hó 15-ig, s csak ha erre a határidőre nem folynék be a bérhátralék, akkor lesz a per megindितandó.

Polgármester javaslatára a képviselőtestület egy irógép beszerzését határozta el és utasitást adott, hogy a jövő évi költségvetésbe e célra 600 korona irányoztassék elő.

Tudomásul vette a képviselőtestület, hogy Welleminszky konzervgyáros egyelőre nem telepszik le Kőszegen és a konzervgyárnak itt leendő létesitését elhalasztotta.

A rendes tárgyak ekkéut letárgyaltatván a rendkivüli tárgyakra került a sor.

Örvendetes meglepetést keltett Esterházy herceg központi igazgatóságának átirata, melyben értesit, hogy Esterházy Miklós dr. herceg abból az alkalomból, hogy Lékán fia született, Kőszeg városnak jótékony célra 500 koronát küld. A képviselőtestület lelkes éljenzéssel járult hozzá a polgármester javaslatához, és eszerint Ő hercegségének nagylelkü adományáért jegyzőkönyvileg hálás köszönetének adott kifejezést.

Utasitotta a polgármestert, hogy ebből az összegből szorult helyzetben levő érdemes szegényeket segélyezzen és a tanácsnak az összeg fölhasználásáról beszámoljon.

Polgármester előterjesztésére a képviselőtestület: Auguszt János városi jegyző 4 heti szabadsága idejére Jambrits Lajos városi tisztviselőt bizta meg a jegyzői teendőkkel.

Mernyei Mihály tanitónak előleg kérvényét a képviselőtestület kedvezően intézte el.

Ezzel az ülés véget ért.

Hirek.

— **Te Deum.** Az uj pápa megválasztásának örömére ma a Jézus szive templomában d. e. 9 órakor hálaadó ünnepi mise tartatik, melyen a városban levő összes hatóságok hivatalosak.

— **Személyi hir.** *Esterházy* Miklós dr. herceg és *Esterházy* Rezső herceg a hét elején Lékáról Kaposvárra utaztak, ahol vadászatokon vettek részt. A hercegek augusztus 7-én délután érkeztek Lékára vissza.

Händl Josef, Mészáros Mester ember itju Legény Lutheranus, irástudó.

Sibig Gregorius, Litzen nevezetü Saxoniai Helységbül való Lutheránus, irást tudó.

Klein János Theophilus, Lutheranus, Kesztye csináló Mester Lignitzai Helységbül való.

Engelhard János, Pápista, idevaló fiu, Posztós Mester ember.

Lakner Ádám és Goldberger Pál, pápisták, az előbbi Magyar Ovári az utóbbi idevaló fiu Fourosok.

Vukovits Josef idevaló fiu, Pápista, Kapás.

Goldrein György, Totis nevezetü helységbül való Pápista, Bognár, irásttudó

Fischer Mátyás Szappanfőző Szemerei nevezetü Helységbül való Lutheranus.

Ludvigh Samuel idevaló fiu, Lutheranus, irástudó, könyvkötő.

Frinth Samu, Csapó Mester, Radványi Zolyom Vármegyei fiu, Lutheranus.

Schreiner Lőrintz, Molnár Mester, idevaló fiu, Pápista, irást tudó.

Schek János, idevaló fiu, Posztó Csináló Mester, Lutheranus.

Langsfeld János, Késmárki fiu, Luthranus, Szüts Mester ember.

Lauringer Mátyás, idevaló fiu, Lakatos, papista, irást tudó.

Kutjer Jacob, Szabó legény, Pápista, irást tudó.

Swertner Kristóf szappan főző Rohonczi fiu Lutheranus;

Vinkler Pál Schenau nevezetü Vass Vármegyei Helységbül való Lutheranus Magyar Szabó Mester;

Freyler Gottfried és Flamisch János Posztósok Lutheranusok idevaló fiak.

Az 1799. évben bevétettek:

Virkler Ignácz, Bécsi Szülemény, Pápista, Szeg Kováts.

Reichhutter János, Timár, idevaló fiu, Pápista, irást tudó.

Pieler János, Csizmazia, idevaló fiu, Pápista.

Reszner András, Csizmazia, Kőhalomi Soprony Vármegyei fiu Pápista.

Antoiu Gáspár Luxenburgi szülemény, Pápista.

Preiszner János, Szabó Mester, Rohonci fiu, Lutheranus.

Schermann Samu és Adelman György idevaló fiak Lutheranusok, Csapó Mesteremberek.

Hiller Antal, Pápista, Pécsing nevezetü Soprony Vármegyei Helységbeli fiu Kalmár.

Schultz János, Pápista, Nyeregjártó, Milidorf nevezetü Sopronyvármegyei helységbeli fiu.

Clementis Tobias Varga idevaló fiu Lutheranus.

Gollner Josef idevaló fiu Pápista.

Haftel György Rába Füdesi Vass Vármegyei fiu Lutheranus Borostyánkeőben Predicator de különben itten Posseasionatus

Fleischhaker János Locsmándi fiu Lutheranus Varga Mester ember.

Paár György János Bergverk nevezetü Nemes Vass Vármegyei helységbeli fiu Csizmazia Lutheranus.

Grossinger György idevaló fiu Pápista Szabó Mester irást tudó.

Osterman György idevaló fiu Pápista Nadrág Szabó Mester ember.

Mislei Josef Doctor belső Carniolai Vippach nevezetü Helységbül Pápista irást tudó, a N. Városnak Physicussa.

Kerepessi János Asztalos Legény ezen Vass Vármegyébül Meszlenyi helységbül született Lutheranus.

Schöpl Gottlieb János idevaló fiu Szücs Mester ember Lutheranus.

Stosz Josef Sváb Mittenhauzen nevezetü Helységbül való Pápista Nyeregjártó.

Hamerschmid Samu Lutheranus idevaló fiu Posztós Mesterember.

Schneider Josef idevaló fiu Pápista Óra Csináló.

Glatz Mihály idevaló fiu Lutheranus Esztergálos.

Frech Mihály Takáts Mesterember Klastromi fiu pápista.

Völfel János, idevaló Concivis fia Lutheranus Posztós Mesterember.

(Folytatása következik.)

— **Nagylelkü adomány.** *Esterházy* Miklós dr. herceg abból az alkalomból, hogy Lékán fia született Kőszeg városnak jótékony célra 500 koronát adományozott. Isten fizesse meg O hercegségének ezt a nemes szivéről és jótékonyságáról tanuskodó tettét is!

— **Püspöki körlevei felolvasása.** *X. Pius* pápa megválasztása alkalmából a megyés püspök által kibocsátott körlevél, f. hó 9-én a Jézus szive templomban d. e. fél 9 órakor fog felolvastatni.

— **A bencésrend gyásza.** A pannonhalmi szt. Benedek-Rend zalavári apatságának tagjai szomorodott szivvel tudatták, hogy *Wagenhoffer* Titusz szt. Benedek r. áldozár, házi lelkiatya, a zalavári országos levéltár hites tagja f. évi augusztus hó 4-én d. u. 2 órakor példás türelemmel viselt hosszu betegsége után a haldoklók szentségével ismételten megerősitve az Urban elhunyt. A boldogult született Kőszegen 1844. márcz. 12-én, szt. Ben. rendbe lépett 1862; ünnepélyes fogadalmat tett 1868; áldozó pappá lett 1868. Tanári pályán 25, egyéb rendi állásban 9 évig szolgált az Istennek és a hazának. Hült tetemét f. évi augusztus 6-án d. e. 9 órakor a zala-apáti templomban bemutatott isteni tisztelet után, a zala-apáti temetőben örök nyugalomra helyezték. Béke legyen vele.

— **Áthelyezés.** *Fábián* Gábor volt árvaházi segédgondnok Lentibe Zalavármegyébe küldetett káplánnak, helyébe árvaházi segédgondnokul *Tőke* Károly ujmisés áldozár küldetett, ki 8 évvel ezelőtt még a mostani prefectus növendéke volt.

— **Szabadság.** *Auguszt* János városi jegyző aug. 15-tól kezdődőleg 4 heti szabadságra megy. Ezen időre hivatalos teendőit *Jambrits* Lajos városi tisztviselő fogja végezni.

— **A magyar védőegyesület** müködését megkezdte mint azt a következő fölhivás mutatja: „A magyar közönséghez! A magyar védő egyesület, céljához hiven — a hazai ipari és mezőgazdasági termelés és a hazai munka és nemzeti kereskedelem védelme és ezuton való nemzeti irányu fejlesztésére müködését megkezdte. Ezen célból fölkérünk ezennel minden ipari és mezőgazdasági termelőt, azok szövetkezeteit és testületeit, — minden iparost és gazdát, akik az általuk előállitott cikkeknek nagyobb forgalmát és kelendőségét óhajtják, hogy nálunk jelentsék be, milyen cikkeket milyen mennyiségben óhajtanak egyesületünk „Országos Áruforgalmi Központja" által elhelyeztetni. Fölkérünk minden kereskedőt és különösen a nagyobb fogyasztókat, intézeteket, testületeket, gyárakat stb. akik hazai cikkekből hajlandók szükségletüket fedezni, hogy ezen szándékukat, a kereslet tárgyát és az évi szükséglet mennyiséget nálunk jelentsék be. Fölkérünk mindenkit, aki hazai cikkek ajánlása, terjesztése által mint kerületi és helyi képviselő, ügynök, vagy utazó állandó szép jövedelemre szert tenni, avagy rendes keresetforráshoz jutni akar, küldje be ajánlatát. Fölkérünk minden fővárosi és vidéki ujságkiadóhivatalt, amelyik magyar termelők collectiv hirdetéseit (hirdetési iroda mellőzésével) tőlünk megkapni óhajtja, és ily hirdetésekért kedvezményes árakat szabni hajlandó, hogy mutatványszámot és ajánlatot küldjön. Azon termelőket és termelőszövetkezeteket pedig, akik burgonyát, paradicsomot, görög és sárgadinnyét, szőlőt, barackot, körtét, almát, szilvát szilvaizt, (lekvárt) diót, vajat, tojást, baromfit, stb. akár nagyobb mennyiségekben külföldre való szállitás céljára már is eladni akarnak, ha egyesületünkhöz fordulnak, oly kiváló külföldi cégekkel hozhatjuk összeköttetésbe, melyek e cikkeket itthon veszik át, minden mennyiségben a legjobb elérhető áron. Levélcimünk: Magyar Védő Egyesület Budapest. Gróf *Somssich* Tihamér s. k. ügyvivő alelnök." Csak a közönség ugy méltányolja az egyesület intenciót, amint azt közérdekünk kivánja!

— **Az iparosok rokkant és nyugdijegyesülete** ma tartja első beszámoló közgyülését, amenynyiben az első müködési év eredményéről fog az elnökség beszámolni. Ez az eredmény szépnek mondható, amenynyiben az egyesületnek máris közel 2500 korona vagyona van. Az egyesület mindinkább terjed de ez természetes is, hisz humanus célja kétségtelen. Ugy hirlik, hogy ősszel egy nagyobb szabásu ünnepélyt rendeznek majd az egyesület céljaira.

— **A sörgyár kiállitási pavillonja**, a szombathelyi iparkiállitás területén a napokban készül. Müller Ede épitész kiváló izléssel és szakértelemmel igazán szép pavillont létesit, melyen a milleninmi emléktorony (óház) és a város cimerképe jut kifejezésre.

— **Közgyulés.** A kőszegi bortermelők szövetkezete ma vasárnap délelőtt 11 órakor a Mulató nagy termében rendkivüli közgyülést tart, melyre a tagok meghivatnak azzal, hogy saját érdekükben minél számosabban jelenjenek meg.

— **Halálozás.** Folyó hó 3-án hunyt el *Groszinger* Jozefa kisasszony, a városunkban levő tekintélyes Groszinger családnak tagja, életének 85-ik évében. Temetése augusztus 4-én volt, mikor is nagyszámu közönség kisérte utolsó utjára. Legyen neki könnyü a föld.

— **A csatorna csatlakozási dijak** ügyében fordulat állott be, mely egyrészt elégtételül szolgál azoknak, kik a dijat már befizették, másrészt keserü csalódást okoz azoknak a háztulajdonosoknak, akik abban reménykedtek, hogy a dij fizetését kikerülik. Ismeretes dolog, hogy a pámerutcai csatorna csatlakozási dijait a háztulajdonosok egy része nem fizette meg és felebbezésekkel annyira vitték a dolgot, hogy a dijak kivetési kulcsát a felsőbb hatóság nem fogadta el. Most azonban a miniszter utolsó fokban kimondja, hogy méltányos, hogy azok, akik a meglevő csatornarészt használják, az esedékes dijakat meg is fizessék és igy megokolt és kivánatos volt a behajtás tekintetében intézkedő városi szabályrendelet megalkotása. Nemsokára eljön majd tehát a fizetés ideje.

— **Libák a városházán.** A rendőrkapitányi hivatal többször utasitotta a gazdákat, hogy libáikat tartsák odahaza, de ugy látszik a libáknak nem igen lehet parancsolni, mert ezek a hét egyik napján nagy csapatban ellepték a főutcát, hol vigan korzóztak fák alá, megtarkitották a flasztert s lármás gágogással zavarták az utca csendjét. A gazdátlan fehér sereget egy rendőr behajtotta a városház udvarára, hol a faházban lettek elszállásolva, de még a délután folyamán szekérre rakták a lármás vendégeket, kik büszkén dugdácsolták ki fejüket a szekérről és teljes megelégedéssel haza kocsikáztak — az egyszer büntetlenül.

— **Fölülfizetések.** A mult vasárnapi Rákóczy-ünnepélyen a következők fizettek fölül: Esterházy Miklós herceg, Tóth Erzsébet, Sissovics Miklós dr., egyenkint 4 korona. Kováts Antal 2 kor. 80 f. Rusznyák Mátyás, Sikora Béla, Michaelis Izidor, özv. Csácsinovitsné, Kárpáti Sándor, Szemző Sándor dr., Mohr Vilmos, özv. Radickené, egyenkint 2 korona. Pfeffel János, Feigl Gyula, Kovács Kálmán, Wurst Camill, Stegmüller Mária, Mederl kisasszonyok, egyenkint 1 korona. Özv. Waisbeckerné 80 f., N. N. 60 f. N. N., Pálinkás József, N. N., N. N., Stubenvoll Ferdinand, Róth Jenő, Kincs István, Mázy Engelbert dr., Lindenmayer Frigyes, Unger Károly, Eitner Gusztáv, Madarász Imre, Csikós Ede, Fischer József, Kohn testvérek, Wentzl Mihály, Farkas Károly Paty, Noiser Anna, özv. Koczor Károlyné, Gerencsér Uzor, Auguszt János, N. N., N. N., N. N., Freyberger Sándor, N. N., egyenkint 40 fillér. N. N., N. N., egyenkint 20 fillér. Az ifjuság ezuton fejezi ki hálás köszönetét a fölülfizetőknek.

— **Találtatott** egy vörös kővel ékitett aranygyürü, melyet igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányi hivatalnál átvehet.

— **Kőszegi sört** igyék mindenki aki a **helyi ipart** a **magyar ipart** pártolja!

— **Lakás-változás.** Özv. **Moretti Jánosné** jó hirnévnek örvendő magyar konyhája az iskola-utcából a várkörre Pfeiffermann-féle házba lett áthelyezve.

Különfélék.

* **Anyakönyvi statisztika.** A kőszegi anyakönyvi hivatalban az utóbbi időben a következő születési-, és halálozási-eseteket jegyezték be:

Születés.

Julius 26-án. Bruker Mária fia, Miklós, róm. kath.

Augusztus 4-én. Temel Menyhért és Farkas Teréz leánya, Ilona, róm. kath.

Julius 31-én. Molnár Lajos és Kálmán Teréz leánya, Irén, róm. kath.

Halálozás.

Augusztus 2-án. Bauer Ilona, róm. kath., 5 hónapos, kanyaró.

Augusztus 3-án. Grosinger Jósefa, magánzónő, róm. kath., 85 éves, aggkór.

Augusztus 7-én. Kappel Mária, ág. hitv. ev., 1 hónapos, gyengeség.

Augusztus 7-én. Kratochvill Károlyné sz. Weber Anna, háztartásban, róm. kath., 68 éves, tüdővész.

* **Az esőcsináló.** (8) Garabó Gergő bácsi a tanyáról érkezett be és illemtudóan lépett szerkesztőségünkbe.

Zsiros bárzsonybőr süvegét künn hagyta a küszöbön s torkán egyet köszörülve, — igy köszöntött bennünket:

Fréss jó egészséget kivánok. A tekintetes urat keresöm.

— Biztos én vagyok, — mormogta segédszerkesztőnk önérzettel, — hát mit akar?

Eső erányában gyüttem instálom. Mer mivel óvastam a zujságban, hogy esőt is löhet kapnyi pizért.

— Hja, barátom, tudom már mit akar. Olvasta, hogy Melbourneban él bizonyos Mac-Carthy dr., akit a Brokenhill-kormány meghivott esőt csinálni a kormányzóság részére. Nemde?

—Igenis. En is szeretnék abbul az esőbü a kukoriczámra, meg krumplimra, ha olcsó volna.

Segédszerkesztőnknek ezer dolga lévén, a humoristára mutatott, aki kényelmesen fujta a füstöt a szerkesztőség pamlagán:

Forduljon ehhez az urhoz! — Azzal folytatta munkáját.

A humorista rögtön fölfogta a helyzetet:

— Hát maga esőt akar barátom?

— Igenis, ha löhetne.

— Hát lehetne, mert én vagyok az esőcsináló.

— Az ur-e?

— Én hát.

— Az mán szép.

— Hanem hát az a kérdés, hogy milyen esőt akar? Záport-e, szitáló esőt-e, egy hetest, fél napost, hajnalit, éjjelit, mennydörgéssel és villámlással, istennyilával vagy anélkül.

— Hát a nem mintegy? — kérdé csodálkozva Gergő bá.

— De nem ám. Annak taksája van. Es pedig: kis menydörgősmenkő egy percenkint husz korona, nagy menydörgősmenkő negyven korona. Szitáló eső egy órára száz korona, zápor ötszáz korona. Egy-egy villámlás tiz korona. Szivárvány egy szinnel egy arany, minden szinnel egygyel drágabb. Hát most milyen kell?

A paraszt ember megcsóválta a fejét.

— Hát mibe kerülne az egész instrumentum?

— A felhőket is beleszámitsam? Mert van fodros, bárány, jég, zápor felhő . . .

— Mindent.

— Ötezer forint . . .

— Huj, de drága . . . — fakadt ki Garabó Gergő bá és ijedten hagyta faképnél az ördöngős humoristát.

Közgazdaság.

§ **A szőlő trágyázásáról.** Általában a növények sokféle tápanyagot igényelnek, de ezek között mint fontosabb, csak a foszforsav, káli és nitrogén szerepelnek, mivel a többi növényi tápanyagot növények részint csekélyebb mértékben igénylik részint a talaj és levegő azokat oly nagy mennyiségben tartalmazza, hogy pótlásukra egyáltalán nincsen szükség. Mint minden növény, ugy a szőlő is bizonyos oly nemü tápanyagokat igényel szervezetének fölépitésére, a melyeknek hiányában fejlődése lassu, termése ki nem elégitő, minősége meg nem felelő lesz, s sokkal fogékonyabb az egyes növényi betegségek iránt, mert szervezete gyenge kifejletlen. Természetesen az illető szőlő talajának minősége és összetétele szerint változik a trágyázás mérve is, mert pl. egészen más tápanyagok pótlásáról kell gondoskodni lazább talajnemeken, mint kötöttebb talaju hegyi szőleinkben. A homoki szőlőknél különös gond forditandó a trágyázásra, mert ezen immunis homokterületek oly minimális mennyiségben tartalmazzák a legfontosabb növényi tápanyagokat, hogy ha azok pótlására kellő figyelmet nem forditunk, tartós termőképességre egyáltalán nem számithatunk. Eppen azért az istállótrágyának és composztnak immunis homokterületeinken való alkalmazása igen fontos; de mivel azokban a legtöbb gazdaság szükséget szenved s ritkán van azon kedvező helyzetben, kivált ha nagyobb szőlőterületekkel rendelkezik, hogy legalább is minden 2–3 év alatt képes lenne összes szőlőterületeit megtrágyázni, azért itt más módon kell a tápanyagok visszapótlásáról gondoskodni. Ezen mód pedig nem más mint az egyes s a szőlő által igényelt tápanyagoknak mütrágyafélékkel való pótlása. A helyesen keresztülvitt mütrágyázás mellett a szőlőnek ugy mennyisége, valamint minősége is előnyösen befolyásolható, mert a foszforsavtrágya a minőséget, a chilisalétrom trágya pedig a mennyiséget fokozza jelentékeny mértékben immunis homokterületeken mind a három fontos növényi tápanyag pólása kivánatos, tehát fenti kettőn kivül még a káliumé is, mig kötöttebb talajokon utóbbinak alkamazása felesleges, mivel ezen talajnemek káliban bővelkedni szoktak

Hirdetések.

ÜZLETNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint itt Kőszegen f. é. **augusztus hó 9-étől** kezdve a **Király-utcában Bencze-féle házban 695.** sz. a. egy a mai követelményeknek minden tekintetben megfelelő

kosárfonó - üzletet

nyitottam.

Készitek mindennemü **kosarat** valamint **nádszékeket** a legjobb kivitelben valamint azok javitását is a legolcsóbb árak mellett.

= Csak saját gyártmány. =

A n. é. közönség szives pártfogását kérve Kiváló tisztelettel

Kőszeg, 1903. aug. 9-én.

Illés József,
kosárfonó.

Nyavalyatörés.

Ki nehéz nyavalya, görcsök is más idegbajban szenved, kérjen röpiratot róla. Kapható ingyen és bérmentve Schwanenapotheke, Frankfurt a/Main.

Nyilvános árverés.

A kőszegi ág. hitv. evang. felső leány-iskola gondnoksága közzéteszi, hogy az intézettel szomszédos **Kuzma**-féle házhoz tartozó két melléképület és választó fal lebontása illetékes helyen elrendeltetvén, az ezek alkatrészeit képező **épület anyagok nyilvános árverésen** a helyszinen

f. é. augusztus 9-én d. u. 5. ó.

készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek eladatni fognak azon kötelezettséggel, hogy azok eltávolitása a vevő által 8 nap alatt foganatositandó.

A kőszegi ág. hitv. evang. felső leány-iskola gondnoksága.

Lakás változás.

Dr. Deutsch L. Lajos

ügyvéd az eddig a várkörön az Art-féle házban volt

ügyvédi irodáját

f. é. **augusztus hó 1-én** várkör 482. szám alatt lévő **Waisbecker Henrik** féle házba helyezte át.

Üzlet-áthelyezés.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

czipész üzletemet

folyó évi augusztus 1-től kezdve **Waisbecker János** ur házában a „Struc"-féle szálloda átellenében helyeztem át.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérve maradok

mély tisztelettel

Kálmán Lajos.

cipész mester.

Alapittatott 1820-ban.

Felhivom az igen tisztelt vendéglősök figyelmét valódi **Groi sajt** és **szalámi** állandó dús készletemre.

Unger József,

füszer-, anyag-, csemege-, és festékkereskedése **Kőszeg.**

Schicht-szappan

„Sirarvis" — vagy — „kulcs"

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s annélfogva legolcsóbb szappan. — Mindan káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Egy hozzánk érkezett levél igy hangzik:

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak csász. és kir. udvari szállitó Neunkirchen Alsó-Ausztria.

Piesting.

Tisztelettel felkérem, sziveskedjék 2 csomag Wilhelm-féle antiartikus és antireumatikus vértisztitó teát postautánvét mellett küldeni. Többen kik hozzám jönnek, szólnak, hogy részükre is gondoskodjam ily ten beszerzéséről. Köszönetet mondok Onnek e csodaszerért, s kivánom hogy az Isten fizesse meg ezt Onnek. Én tudom, hogy ez részemre a legjobb orvosság.

Ismételten köszönetet mondok e jó orvosságáért, mert tudom hogy e télen 3 hónapig feküdtem, és az On csodahatásu teája engemet kigyógyitott. Én szeretném ha minden beteg ember e csodahatásu teát bevenné.

Teljes tisztelettel Steiner Mátyás.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállitónál Neunkirchen Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Feigl Gyula

könyvnyomdász

Kőszegen, Várkör 81. sz.

Elvállal mindennemű nyomdász munkákat, kivánatra:

egyszerübb, vagy diszesebb

kiállitásban

a legolcsóbb árak mellett.

Kiadóhivatala a

„KŐSZEG ÉS VIDÉKE"

czimű lapnak, hol **hirdetések** a **legjutányosabb áron** felvétetnek.

Minden vevő jogositva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant emlitett intézetben (Wien IX.) dijmentesen megvizsgaltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi minisztérium által jóváhagyott kisérleti állomás és élelmiszerek vizsgáló intézete Bécs IX. Spitalgasse 31.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) Camis és Stock Barkolában Trieszt mellett ajánlja

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész-egyesület kisérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/1 palaczk 5 korona 1/2 palaczk 2·60

Kapható Kőszegen:

Schaar József és Pollák Sándor füszerkereskedésében.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi minisztérium által jóváhagyott kisérleti állomás és élelmiszerek vizsgáló intézete Bécs IX. Spitalgasse 31.

Minden vevő jogositva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant emlitett intézetben (Wien IX.) dijmentesen megvizsgaltatni.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.